

Temat: Godzina północno...czasem snów, wizji i wyrzutów sumienia wg II aktu Wesela.

1.Postaci fantastyczne w II akcie WESELA.

Widma pojawiające się w drugim akcie dramatu to kluczowe dla zrozumienia przesłania dzieła postacie utworu (tzw. osoby dramatu). Uosabiają one bolączki, nadzieje i ukryte i niespełnione marzenia głównych bohaterów.

Zjawom przewodzi słomiany chochoł zaproszony przez Państwa Młodych (aczkolwiek zaproszenie kukły było pomysłem Poety i Racheli). Straszdyło pojawia się w chacie o północy, zapowiadając przybycie „gości” z zaświatów. Duchy ukazują się w następującym porządku: widmo zmarłego kochanka, błazen Stańczyk, Rycerza Zawisza, Hetman i Jakub Szela.

Zjawy wydobywają na jaw ukrywane przez gości tajemnice. Widmo uświadamia Marysi, że nie jest szczęśliwa u boku męża. Stańczyk budzi sumienie Dziennikarza (konserwatysty), niezdolnego do obrania właściwej drogi w życiu. Rycerz uświadamia Poecie, kim mógłby być, gdyby wykorzystał swój talent i moc twórczą. Hetman obnaża prawdziwe intencje Pana Młodego, wyśmiewając jego ożenek z chłopką. Na końcu pojawia się upiór Szeli, przypominając Dziadowi o krwawym sporze pomiędzy inteligencją i chłopstwem.

Korowód widm kończy Wernyhora, budząc w Gospodarzu ukryte pragnienie zrywu narodowego.

Zadaniem widziadeł pojawiających się w dramacie, jest obnażenie prawdziwych intencji bohaterów. Obnażenie hipokryzji, niemocy, apatii i bezradności, przypomnienie o ztraconych wartościach narodowych (duma, potęga, waleczność, solidarność) – oto funkcja osób dramatu.

Chochół

Słomiana kukła, osłaniająca krzak róży przed mrozem. Zostaje zaproszona na wesele przez Państwa Młodych. Chochół pojawia się w chacie, gdy wybija północ i zapowiada przybycie kolejnych zjaw. Zostaje przegnany przez małą Isię. W finale dramatu chochoł rozkazuje Jaškowi wyjąć chłopom kosy z rąk. Śpiewa i wygrywa na patykach smętną melodię, wprawiając gości w stan hipnotycznego letargu.

Widmo

Pierwowzór postaci – malarz Ludwik Laveaux. Duch pierwszego narzeczonego Marysi. Pojawia się przy ukochanej, by przypomnieć jej pierwszą miłość. Wywołuje u Marysi tęsknotę i wątpliwości co do wyboru męża.

Stańczyk

Duch błazna króla Zygmunta Augusta. Ukazuje się Dziennikarzowi, przeciwnikowi wszelkich rewolucyjnych zmian na dawnych ziemiach polskich, przekazując mu symboliczny dar – błazeński kaduceusz.

Hetman

Widmo zdrajcy hetmana Branickiego. Pojawia się w chacie ścigane przez hordę diabłów. Zarzuca Panu Młodemu zdradę własnego stanu.

Czarny Rycerz

Widmo rycerza Zawiszy

Czarnego. Duch ukazuje się Poecie i przekazuje artyście Moc, wzbudzając w nim pragnienie napisania wielkiego poematu.

Upiór

Krwawe widmo Jakuba Szeli, przywódcy chłopskiej rabacji z 1848 roku. Duch ukazuje się Dziadowi, przypominając mu o niedawnej krwawej przeszłości (starzec brał udział w powstaniu), a tym samym – odwiecznych zatargach między chłopami i panami.

Wernyhora

Legendarny wieszcz kozacki. Ogromny, barczysty starzec z lirą u boku. Pojawia się u Gospodarza, przekazując nowinę o narodowym powstaniu. Zadaniem Gospodarza ma być rozesłanie wici i danie hasła do walki (dźwięk złotego rogu). Koń Wernyhory gubi złotą podkowę, którą znajduje Stasiek. Skarb zostaje zabrany przez Gospodynię i schowany do skrzyni.

2. Symbolika aktu II WESELA.

Pod koniec aktu I młoda para zaprasza na wesele *chochoła*. Jest on twórcą urojeń. W utworze tym występują trzy rodzaje symboli:

- rzeczy
- postaci
- sceny

Chochoł rzuca czar na zebranych, budzą się w nich ukryte uczucia. Uosobienia utajnionych pragnień. Chochoł to także krzak bez życia otulony słomą na zimę. Oznacza uśpione wartości narodu. Na wiosnę się obudzi i latem rozkwitnie, co wyraża nadzieję na odzyskanie niepodległości.

Widmo - symbol miłości romantycznej.

Naręczony Marysi, który zmarł na suchoty. Malarz francuski. Jego duch przybył na wesele. Rozpamiętuje chwile gdy byli razem, gdy istniała między nimi jakaś więź.

Jest to upostaciowanie wewnętrznych przeżyć Marysi. Z jednej strony cieszy się ona z jego przybycia, a z drugiej obawia. Pogodziła się z jego śmiercią. Jest to symbol utraconej miłości. Marysia przypomina sobie spędzone z kochankiem chwile i boi się stabilizacji z mężem. Nie wie czy ma zostać z Wojtkiem. To właśnie wesele sprowokowało ją do tych rozważań.

Stańczyk (ostatni błazen Jagiellonów, uważany za symbol mądrości)

Dziennikarz "Czasu" należy do organizacji "Stańczyków". Stańczyk to symbol mądrości, a zarazem głos wewnętrzny dziennikarza. Wie on, że dziennikarz jako inteligent powinien przewodzić narodowi. Jest też symbolem postawy patriotycznej. Ukazuje niebezpieczeństwo zaniku walki o niezawisłość Rzeczypospolitej. Zarzuca dziennikarzowi wypowiedanie jedynie słownych deklaracji. Przyznaje się do beczynności, obwinia za sytuację przeszłość. Jawi

się jako dekadent, pragnie śmierci. Stańczyk przypomina czasy Jagiellonów. Nie wierzy w deklaracje społeczne. Dziennikarz pragnie katastrofy by wstrząsnąć społeczeństwem, by wyrwać ich z marazmu. Ceną jest świętość tradycji. Stańczyk wręcza mu kaduceusz Polski. Dziennikarz wyraża pogardę dla bratania się z ludem. Widzi fałsz solidaryzmu. Stańczyk to jego sumienie i dla tego z ironią wręcza mu kaduceusz.

Rycerz (Zawisza Czarny)

Symbol honoru i patriotyzmu. Jest uosobieniem pragnień poety. Poeta ma odczucie siły. Choć w epoce Młodej Polski panują dekadencjonalne postawy, tęskni do mocy i siły.

Rycerz to symbol mocy, odwagi i zwycięstwa. Zwiastun odrodzenia. Nazywa poetę nędzarzem. Poeta cierpi bo to, co tworzy jest odzwierciedleniem ducha czasu. Rycerz przypomina czasy Jagiełły. Poeta ma szansę prowadzenia ludu do walki. We fragmencie tej rozmowy osądzona jest zdegenerowana młodopolska poezja. Poeta nie chce napisać wielkiego dzieła. Nie jest w stanie podołać przywództwu narodu. Rycerz to symbol dawnej siły poezji oddziałującej na społeczeństwo.

Hetman (Branicki- jeden z przywódców targowicy. Uznawany za symbol zdrady narodowej)

Hetman to duch Branickiego. Symbol fałszu, zdrady, magnackiego egoizmu. Jest butny, dumny, dominuje nad chłopami. Polska mu nie pomoże bo zaprzedał on kraj szatanowi. Uważa, że Pan Młody, żeniąc się z chłopką, zdradził swój stan. Ten tłumaczy mu, że to moda, a nie szczerze bratanie się z ludem.

Upiór (Jakub Szela- przywódca rabacji chłopskiej, czyli ruchu mającego na celu wymordowanie i ograbienie polskiej szlachty.)

Jakub Szela stanął na czele powstania chłopskiego. Jest cały we krwi, gdyż podczas galicyjskiej rabacji zabił wielu szlachciców. Chce się obmyć wodą. Dziad stara się go odpędzić. Dla Szeli ważne są dobra materialne. Przypomina, że bratanie się chłopów i szlachty jest niedorzeczne. Jest symbolem krwawej zemsty na panach.

Wernyhora (legendarny wieszcz ukraiński)

Wywodzący się z XVII wieku, znany z głównie z legend Kozak, wróżbita, propagator polsko-ukraińskiego pojednania. Jego przybycie jest związane z jedną z jego przypowieści, mianowicie zapowiedział swój powrót w chwili, gdy Polska będzie prawie martwa i pomoże ją wskrzesić. Ofiarowuje złoty róg gospodarzowi. Przewiduje przyszłość. Zwiastun czynu i niepodległości.

3. Symbole rzeczy i ich znaczenie.

- Złoty róg to symbol walki, znak czynu, ma poderwać ospałe społeczeństwo. Do walki nie dochodzi, bo gospodarz oddał róg Jaškowi, który go gubi.

- Czapka z piór to symbol przywiązania do rzeczy błahych i materialnych. Ostrzeżenie by nie przekładać wartości prywatnych nad państwowe.

- **Sznur** to symbol niewoli.

- **Dzwon Zygmunta** symbol wielkości Polski.

- **Kosy nasadzone na sztorc** to mit racławicki, gotowość walki.

W *Weselu* jesteśmy świadkami prawdziwego symbolicznego teatru gestów i rekwizytów. Gdybyśmy odrzucili całą warstwę ukrytych znaczeń, otrzymalibyśmy dość prostą, może nieco bajkową historię o zagubieniu złotego rogu i letargicznym śnie bohaterów. Ale wymowa poszczególnych zdarzeń jest dużo głębsza i bardziej skomplikowana.

Oto pierwszy symboliczny gest, któremu towarzyszy pierwszy rekwizyt - symbol: Wernyhora wręcza złoty róg Gospodarzowi, powołując go do misji politycznej.

Złoty róg to symbol walki narodowowyzwoleńczej, on bowiem miał dać sygnał wzywający do powstania, gdy przyjdzie na to właściwy czas. Ale Gospodarz zapomina o odwiedzinach tajemniczego gościa i oddaje róg Jaškowi, lekceważąc w ten sposób zadanie, jakie miał wypełnić. Jednocześnie Wernyhora gubi **złotą podkowę**, a w powszechnej świadomości podkowa jest znakiem szczęścia i jej strata źle wróży powodzeniu sprawy narodowej. Podkowę jednak znajduje Gospodyni i chowa ją na "zaś". Ten gest można odczytać w sposób niejednoznaczny - albo jako znak chwiejności chłopskiej, pazerności, albo jako zapowiedź szczęśliwego finału sprawy narodowej, który nadejdzie we właściwym czasie.

